

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкъы

№ 127 (21856)

2019-рэ ильес

ШЭМБЭТ

БЭДЗЭОГЪУМ и 20

ОСЭ ГЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
къыхэтутыгъэхэр ыкли
нэмэгдэхэр
тисайт ижүүгөтөштхэй
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Зэтегъэпсыхъагъ, Цыфхэмкі Іэрыфэгъу

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат пшъэриль шъхъаю къыгъэуцухэрэм ашыщ псауныгъэр къеухъумэгъэним исистемэ хэхъоныгъэхэр ышынхэр, ыпэкэ лъыкъотэнир. Мы лъэнэйкомкі республикэм щизэшъуахыгъэр бэ. Ахэм зэу ашыщ аужырэ шапхъэхэм адиштэу зэтагъэпсыхъэгъэ Диагностический гупчэр. Ыпэкэ цыфхэм медиинэ ыпсыгъу зыщарагъэгъотыщтыгъэхэ учреждениехэм, поликлиникэхэм ашыщхэр мыш къахыжыгъэх. Джы цыфхэм ящыкэгъэ фэло-фашъэхэр зы чыплем щафагъэцэкэнхэ амал щыэ хъугъэ. Мы гупчэм иоффшэн зэригъэпсырэм, аш ыпсыгъоу щыбгъотын пльэкыщтхэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэр я З-рэ нэкүбгом ижъугъотэшт.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэнэгъэ тхыль
афэгъешьошэгъэним
ехыилагъ

Цыфхэмрэ чыплэхэмрэ ошэ-дэмышэ тхъамыклагъохэм ашыухъумэгъэнхэмкі гъэхъагъэхэр зэрялэхэм фэшл рэзэнэгъэ тхыль афэгъешьошэгъэнэу:

Кандауров Михаил Петр ыкъом — Урысъем и МЧС Адыгэ Республикомкі и Гъэлорышлэпэ шъхъаэ цыфхэмрэ чыплэхэмрэ ошэ-дэмышэ тхъамыклагъохэм ашыухъумэгъэнхэмкі гъэлорышлэпэ икупеу къералыгъо улпъекунхэр зэхэзыщэрэм инспектор шъхъаэ;

Кыкы Анзор Хазэрэт ыкъом — Урысъем и МЧС Адыгэ Республикомкі и Гъэлорышлэпэ шъхъаэ Мыекъуапекъ ыкъи Мыекъопэ районымкі ичыплэ подразделение иотделэу улпъекунхэр зэхэзыщэрэм ипащэ игудзээ;

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат
къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 17, 2019-рэ ильес
N 193

Пэщакі агъэнэфагъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат УФ-м щынэгъончъэнимкі икъулыкъу кадрэхэмкі и Гъэлорышлэпэ ипащэ игудзэу Александр Щерба тыгъуасэ зэлүкэгъу дыриагъ. Мы ведомствэм икъутамэу Адыгеим щыэм ипащэу агъэнэфэгъэ Сергей Каштановыр республикэм и Лышъхъэ нэлүасэ фишыгъ.

Ыпэкэ мы Гъэлорышлэпэ ипащэу юф зышэштыгъэ Виктор Шаменковым Къумпъыл Мурат рэзэнэгъэ гүшүэхэр пигъохыгъэх. Ар щынэгъончъэнимкі Федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэпэ Краснодар краим щыэм ипащэ игудзэу агъэклагъ.

Адыгеим юф щишэнэу агъэнэфэгъэ Сергей Каштановым опытэу, шээнэгъэу іэкілэльим ишуагъэкэ республикэм щыпсэухэрэм яшынэгъончъагъэ къеухъумэгъэним фытегъэпсыхъэгъэ юфшэнэу зэрифэшьуашэу зэрэлтигъэктэштэр пытагъэхэльэу Александр Щерба игущиэ къышыгъуагъ.

Сергей Каштановыр 1968-рэ ильесим Саратовскэ хэкум иткъалэу Ершов къышыгъуагъэу къералыгъо щынэгъончъэним икъулыкъухэм ахэт. 2016-рэ ильесим къышегъэжьагъэу непэрэ мафэм нэс щынэгъончъэнимкі Федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэпэ Баш-

коростан щыэм ипащэ игудэу юф ѿшагъ.

— Республиком, къэралыгъом общественнэ-политическэ юфыгъохэмкі язытет зыпкъ итыним фэши щынэгъончъэнимкі Федеральнэ къулыкъум иоффшэн зэрэзэхищэрэм мэхъанэшхо ил. Пшъэриль шъхъаю тиэр цыфхэм ящыкэ-псэукэ нахышу шыгъэнэу, УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къыгъэуцугъэ лэгэлэпэ гъэнэфагъэхэм талы-їэснэу ары, — къыуагъ Къумпъыл Мурат. — Аш къыдыхэльтигъэу щынэгъончъэнимкі Федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэпэ зэлхүнгээ дытиэм игээптиэнкэ зэрифэшьуашэу тапекли юф зэдэтшэнэу тышгүгъы.

Гъонэжьыкъо
Сэтэнай.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Зэфэхьысыжъхэр, гухэлъхэр

БзэджэшІагъэу зэрахъэрэм къышыкІагъ

Хэбзэукъоныгъэхэр щигээзынгъэнхэм фэгъэзэгъэ Координационнэ советын зичэзыу зэхэсигъоу илагъэм тхамэтагъор щизэрихъагь Адыгэ Республика и Лышихъэу Кумпыл Мурат.

Кошын Ioфхэмкээ хэбзэгъэу-
гъэхэр гэцэклэгээ зэрхьхурэм, лэкыб къэралыгъохэм къары-
къыхэрэ льепкэ зэгурононгъэ азыфагу ильынхэм фытегъэ-
псыхъэгээ пэшшорыгъэш Ioф-
тхабзэхэм язэхшэн изэфхы-
съжъхэм къатегущылагь Адыгэ-
им хэгъэгү клоц Ioфхэмкээ и
Министерствэ кошын Ioфыгъо-
хэмкээ и Гээторышлангээ ишащэу
Андрей Скобченкэр. Аш кызэ-
риуагъэмкээ, 2019-рэ ильэсийн
имээхийн Iэкыб хэгъэгүхэм къа-
рыкыгъэ ыкыи гражданствэ
зимынгээ нэбгырэ мини 9-м ехуу
республикэм къихъагь. Блэкы-
гъэ ильэсийн мыш фэдэ иуах-
тэ егъэшшагъээ, а пчайзэм
хэхъуагь. Цыифхэр нахьыбэу
къиздикыхэрэ Узбекистан,
Туркменистан, Таджикистан,
Украинэр, Армениер, Азербай-
джан. Адыгэим къэкуагъэхэр
зэкээ пштэмэ, ахэм яр процент
56-р Гупчэ Азие шьольырым
щыхых.

Iэкыб къикыгъэхэм хэб-
зэукъоныгъэхэр зэрмийханхэм
фэш хэбзэухъумаклохэм опе-
ративнэ-пэшшорыгъэш Ioф-
тхэбээ зэфшэхъафхэр рагъэ-
клоцыгъэх. Гээторышлангээ
административнэ хэбзэукъоны-
гъэ 1807-рэ къыхигъэшыгь.
Кошынмкээ хэбзэгъэуцугъэр

ыкыи терроризмэм епхыгъэхэу
бзэджэшлагъэхэр Адыгэим ща-
гъэнэфыгъэхэ.

Мы лъэныкъомкээ Ioфхэм
языт зыпкэ итынхэм, хэбзэ-
гъэуцугъэр амынкъонхэм апае
УФ-м и МВД ипаспорт-визовэ
сервис икуутамэ Тэхүтэмийн
районымрэ Мыекъулэрэ 2017-
рэ ильэсийн жъонигъуаклэм
къашыззуахыгъэх.

Ioфшэнэир агъэлъэшынэу къафигъэптыагь

Музей-заповедникхэм, къа-
гъэнхэхэрэ чыюопс чыпэхэм,
культурнэ кінхэм ипсэуальхэм,
аш хэхъэх дин мэхъанэ зиэхэ-
ри, къэухумэгъэнхэмкээ хэб-
зэухумэгъо къулыкъухэм яп-
шъэрыльхэр зэрэгэцаклэхэрэ
изэфхысыжъхэри Ioфтхабзээм
щашыгъэх. Мыш епхыгъэу къэ-
гүшылагъэх Гээторышлангээ ишащэу
Цыптынэ Рустем, АР-м и
МВД ишащэ игуадзэу Александр
Евсеевыр, тыкъээзыуцу-
хээрэ дунаир ыкыи чыюопс къэ-
куагъэхэр къэухумэгъэнхэмкээ
Гээторышлангээ ишащэу Сергей
Колесниковыр. Къизэралауягъэм-
кээ, культурнэ мэхъанэ зиэ
псэуальхэр зыдэшыгъэх чын-
пэхэм хэбзэнчьеу щялхэу

ликэ институтын амалхэу Iэ-
кэлхэр къизфагъэфедэнхэ, аш
испециалистхэр Iэпилэгъу къа-
фэхүнхэ зэрэфаер хигъэун-
фыкыгъэ.

— Федэ зэргүүтийн
пае хэбзэнчьеу хэти зеклонэу
щытэп. Культурнэ кінхэм
ипсэуальхэр къэухумэгъэн-

мэгъэнхэмкээ зэшуахырэм
къытегущылагь АР-м псөольэ-
шынымкээ, транспортнымкээ,
псөуплэ-коммунальнэ ыкыи гьо-
гу хызмэтнымкээ иминистрэу

Валерий Картамышевыр. Аш
къизэрэхигъэшгэхэмкээ, мы
уахтэм ехуулзэу цыифхэм яах-
щэ зыхэль фэтэрыбэу зэхэт
унэхэм яшын фэгъээгээ
организацие 24-мэ шьольырым
Ioф шашэ. Цыифхэм яахщэ
зыхэль проект 24-рэ агъэцаклэ,
ахэм къадыхэлтыагъэу фэтэ-
рыбэу зэхэт унэ 71-рэ ашы.

Шыгуу къэдгээхийн, мы
лъэныкъомкээ цыифхэм яфиты-
ныгъэхэр къэухумэгъэнхэм,
ахэр амыгъэпцэнхэм фэш
хэбзэгъэуцугъэм зэхокынгъэ-
хэр фашыгъэх. Джы псөольэш
организациехэр проектнэ
финансированием техъагъэх. Аш
къикырэ зы — джы цыифым
занкэу ахьщэ къылыхын уфи-
тыштэп, а фэло-фашыл эгъэ-
цэклэн фэгъээгэштэр банкыр
ары. Аш федэ еклонлаклэм
ишуагъэхэр фэтэрыбэу зэхэт
унэхэм яшын зимильтуу хэзиль-
хээрэд джы нахь ухумагъэ
мэхъу.

Мы Ioфыгъом епхыгъэу къэ-
гүшылагъэх ыкыи зэфхысыжъ-
хэр къашыгъэх АР-м и МВД
экономике щынэгъончъэнхэмкээ
ыкыи къольхэе тын-тихынх
пэшшоукогъэнхэмкээ и Гээто-
рышлангээ ишащэ ишшэрильхэр
зигъэцэклэрэ Кобэцых Муратэ
Тэхүтэмийн районым иад-
министрации ишащэу Шхээлэх
Азмэтэрэ.

Адыгэим и Премьер-министр
Александар Наролиним
къизэриуагъэмкээ, мы Ioфыгъом
изэшшохынкээ аш фэгъэ-
зэгъэ лъэныкъо постэуми зэгү-
рьыонгъэ азыфагу ильэу Ioф
зэдашэ. Непэрэ мафэм ехуулзэ
псөуплэхэм яшын зиахъщэ

хэзильхъэхи, агъэпцлагъэу къэ-
нагъэхэм япчьягэ нэбгыри 4
ныэп зэрхьхурэр. Ахэми яфи-
тынгъэхэр шхэхэ зэтырагъэу-
цожынхэу ары зэрэгэнафэрэр.

— Тицыифхэр къэтихуу-
мэнхэр ары пшьэрэйл шххы-
ау тиээр. Арышь, мы лъэны-
къомкээ гумэкыгъо Ѣызэну
щытэп. Ашкэ нэбгыре пэччы-
пшьэдэкыжыхышко зэрихы-
рэр шыгуу къэсэгъэкыжы,

— къыуагь республикэм ишащэ.

Жъоныгъокэ унашьохэм
ягъэцэкэн къыдыхэлтыагъэу
мы ильэсийн псөуплэ квадратнэ
метрэ мин 271-рэ фэдиз шьо-
ллырым Ѣышыгъээн зэрэфаер
АР-м и Лышихъэ къыхихъэшгэй.

Ар зэшшохыгъэным фэш унэгъо
ыкыи специалист ныбжыкэхэм,

нэмыхи купхэм къахиубитэхэрэм
апае шэпхэшшуухэм адиштэрэ
унакхэрэ шыгъэнхэ фаеу къы-
лаугь.

Лъепкэ зэфшытыкхэр гэ-
птигъэнхэмкээ ыкыи респуб-
ликэм этнополитическэ зыпкы-
итынгъээ ильынхэмкээ Ioфхэм
языт зыфдэм къытегущылагь

профильнэ Комитетым итхаматэу
Шхээлэх Аскэр. Аш зэрэхигъэунэфыкыгъэмкээ,

непэрэ мафэм ехуулзэ лъепкэ
ыкыи дин зэгурононгъэр аукъуа-
гъэу республикэм щагъеунэфы-
гъэп. Мы Ioфыгъом епхыгъэу
шьольырым ижурналистхэм
материалы 100-м ехуу къыхау-
тый ыкыи къагъэхазыргыгь.

— Цыифхэр зээзыпхыхэрэ,
зыкынгъэ ахэзильхъэхэрэ
Ioфтхабзэхэм язэхшэн ары
анахьэу тываэ зытедгээтин
фае, — къыуагь АР-м и
Лышихъэ.

Джащ федэу 2019-рэ ильэсийн
иатлонэрэ ильэснэйко координационнэ
къулыкъум Ioф зэ-
ришлэхэхэм иплан къээрэугъо-
игъэхэм аштагь.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Сурэхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

зыукуагъэхэм сомэ миллионы
7,6-рэ тазыр атыральхъагь,
къизэклагъэжохыгъэхэр сомэ
миллионилыгъ эхуу. Хэбзэн-
чээхэе республикэм къихъэгъэ
нэбгыре 72-рэ Урысийн рагъэ-
кыжыгъэ. Мы уахтэм ехуулзэу
уголовнэ Ioф 34-рэ къизэуа-
хыгь, юнатэ зыгыгъэм ыкыи
организациехэм япашхэм
альэнхыкъокэ административнэ
протоколхэр зэхагъэуцугъэх.

Иэкыб хэгъэгүхэм къарыкыгъэх-
эм бзэджэшшэгь 8 зэрахъагь,
блэкыгъэ ильэсийн егъэшшагъэ-
мэ, а пчайзэм хэпшыкъэу нахь
хыгъэ. Экстремизмэм

специалистхэм, хэбзэухъума-
клохэм къыхагъэшы, ахэм япхы-
гъэу уголовнэ Ioфхэри къизэуа-
хыгъэх. Джащ федэу къагъэх-
нэхэрэ мэзхэм къашыкхэрэ
чыгхэр раупкыхэу агъеунэ-
фыгь.

Мы лъэныкъомкээ Ioфыгъом
еклонлаклэм фырьялэр къулыкъу
пстэуми нахь агъэлхэшын, гу-
мэкыгъохэу къеууххэрэр псын-
къэу дагъэзыхынхэ зэрэфаер
АР-м и Лышихъэ къыхигъэшыгь.
Археологиим ылъэнхыкъокэ
экспертизэхэм язэхшэнхийн,
нэмыхи улпэкхунхэмкээ гумани-
тар ушэтихэмкээ Адыгэ респуб-

хэм, хэбзэгъэуцугъэр зыукуа-
хэрэм пытагъэ хэльзэу пшьэ-
дэхъяжь ягъэхыгъэнхэм афэш
профилюнгъээштэр банкыр
ары. Аш федэ еклонлаклэм
ишуагъэхэр фэтэрыбэу зэхэт
унэхэм ишын зимильтуу хэзиль-
хээрэд джы нахь ухумагъэ
мэхъу.

Мы Ioфыгъом епхыгъэу къэ-
гүшылагъэх ыкыи зэфхысыжъ-
хэр къашыгъэх АР-м и МВД
экономике Ѣышыгъээн зэрэфаер
АР-м и Лышихъэ къыхихъэшгэй.

Джащ федэу 2019-рэ ильэсийн
иатлонэрэ ильэснэйко координационнэ
къулыкъум Ioф зэ-
ришлэхэхэм иплан къээрэугъо-
игъэхэм аштагь.

Республикэм ихэхъоныгъэхэр

Зэтегъэпсыхъагь, Цыфхэмкээ Иэрыфэгъу

Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ Диагностическэ гупчэу Мыекъуапэ щашыгъэм иоофшэн бэмышэу ригъэжьагь.

Уаліхэрэмкээ Иэрыфэгъу щыт, — кыыуагь Георгий Васильевым.

Ятлонэрэ къатым МРТ-р, компьютернэ томографие зыщашиштыр, функциональнэ диагностиэмкэ отделениер тетых.

Я 3-рэ къатым тэрээзу зэхэзмынхэрэм зыщашиштыр гупчэр (сурдологическе гупчэр ыпеклэ урамэу Прямая, 2Б-м щылагь), рентген, УЗИ, диагностике зыщашиштыр отделениехэр архы щылхэр.

Я 4-рэ къатым профессиональнэ патологиет игупчэр, консультативнэ отделениер хирургхэр зычэсхэр тетых.

Я 5-рэ къатым травматоло-

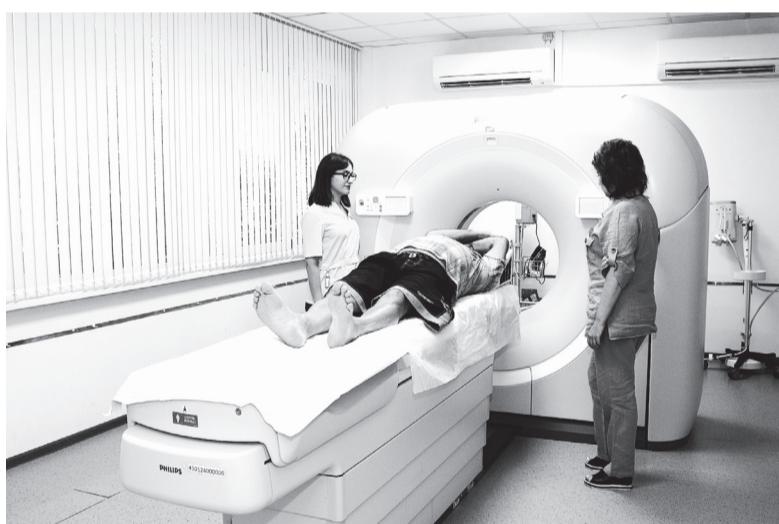
мафэрэ сымаджэхэм Иэрыфэгъу зыщашиштыр гупчэр, кардиологическе диспансерир тетых. Джаш фэдэу мыш физиотерапевтическе кабинетхэри щылхэр.

Я 6-рэ къатым эндоскопие, юридическе, медицинэ статистикэм ятделхэр тетых, харьзынэштыр, эндоскопием епхыгъеу операциехэр зыщашиштыри мы къатым щагъэпсыгы.

Я 7-рэ къатым администрациер, бухгалтериер, плановэ-экономическе отделыр тетых. Конференциихэр, зэхахъэхэр, егъэджэнхэр зыщыклощ актовэ запри хэт.

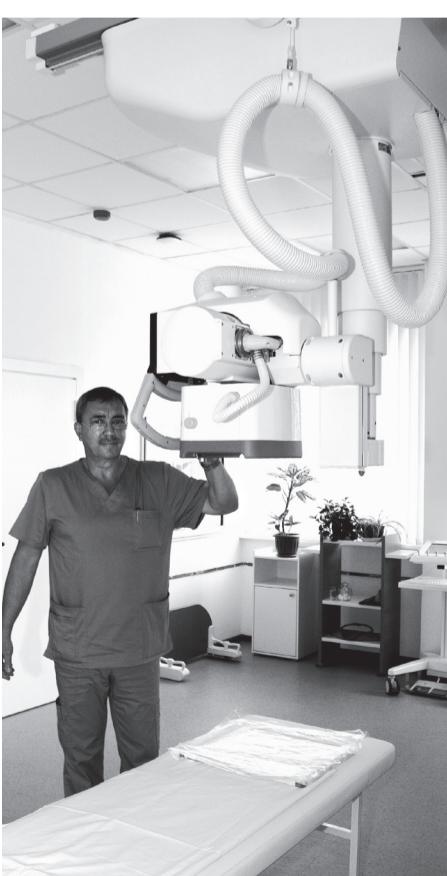
Амалышуухэр къетых

Къеухумэгъэнэмкэ къулыкъум игъэкэжьын. Сыд фэдэрэ къэралыгъу иэкономикэ изытет, хехъоныгъеу ышыхэрэм пстэуми апэу уасэ зэрафашишырер аш щыпсэурэ цыфхэм япсауныгъе къеухумэгъэнэмр зэрэзэхэшагъэр ары. Уицыхэр мыпсаухеу, унагъохэм, ахэм къарыхъухъэрэз сабыйхэм псауныгъе ялэным удэмлажъэм, упытэн, ыпеклэ улъыкъотэн пльэкъиштэп.

Шыгъе. Уицыхъягъэр зытет къатыр, узыдэкён фэе лъэныкъор тъдэки тетхагь, сымаджэу къэклуагъэм къыгурыонэу пстэури гъэпсыгъе.

— Апэрэ къатым шъобжхэмкээ Иэзаплэр (травматологическе поликлиникэр), регистратурэр ыкы лабораториер тетых. Травматологическе поликлиникэр тапэклэ урамэу Первомайскэр, 230-м щылагь. Къыхэгъэшыгъэн фае мы Иэзаплэм чэщи мафи зээлмьюю иооф зэришлэрэр. Аш чэхъэпэ шъхъаф илэу, сымаджэу къе-

— Отделение пэпчъ йэмэ-псымэхэу ищыхъягъэрэл алэклуагъагъэх. Сымаджэу Диагностическе гупчэм къеоллагъэм ищыхъягъэ мединэ Иэрыфэгъу ыгъотынм фытегъэпсыхъагь, — кыыуагь Георгий Васильевым. — Чэш-зымафэм нэбгырэ 200 — 300 гупчэм къэклуагъеу регистратурэм щатхы. Ахэм ящыхъягъэ Иэрыфэгъур щагъотынм мединэ учреждениер фытегъэпсыхъагь. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ оборудование, шэныгъэ куухэр зылэклэльхэ специалистхэр мыш щызэхэтыуугъоягъэх. Сэкъатныгъэ зи-иэхэ цыфхэмкээ мединэ учреждениер Иэрыфэгъу, курэжъыем исхэм апае чэхъаплиш ил.

Мэхъанэшхораты

Непэрэ мафхэм къэралыгъом ипащхэми, чыплэхэм ашылхээ хэбзэ куулыкъушшхэми анахыбэрэ зигугуу ашыхъэрэ иоффынхэм ашылхээ псауныгъэр

Псауныгъэрэ къеухумэгъэнэм системэ нахыншум ылъэнхъоки зэрээхъокиэр непэрэ тинэрыльэгъу. Псэольякэхэр къызэйлахых, мединэ учреждениехэр гъэцэлжэжьынхэр ашэхъох, аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ оборудование зэрэгъэто. Диагностическе гупчэм иштуагъэцэвэрэз идээгүрээ зыкъызэрийэтыштим щеч хэльэп. Гүзэжъогъу чыплэ зифхэмкээ, вертолетыр къызщетысэхын ылъэкъышт площадкэри мыш дыхэтэшт.

ГҮЗЭЖЪЫКЬО Сэтэнай.
Сурэтхэр йашынэ Аслын тырихыгъэх.

гическе, поликлиническе отделениехэр, консультативнэ отделениер (ыпеклэ ар урамэу Комсомольскэр, 230-м щылагь),

Федеральнэ экспертыр Мыекъуапэ щылагь

Бэдээгүйм и 15 — 16-м Адыгейим щылагь «Профессионалы в сфере образовательных инноваций» зыфиорэ Союзым ивице-президентэу, экономикэ шэныгъэхэмкэ кандидатэу Юлия Соловьевар.

Егъеджэнир нахь дэгъоу зэхэцгэгъеныхмкэ шыкылхэр агаафедэхэрэм язытет аш үупльякугь, гъесэнгъэм ылъеныхмкэ федэральнэ къэралыгъо шапхъэхэм ахэр адештэхэмэ зеригъашагь.

Кілэеягъаджэхэм яшэнгъэхэм ахгэхэхъогъеныхм пыль республикэ институтын щызэхашгэхъе егъеджэпэ плошадкэм экспертыр щылагь. Аш нэмыхмкэ Соловьевар еджэпэ информационнэ-библиотечнэ гупчхэхуу

агъэпсыгъэхэр кыплыхъагъэх. АР-м гъесэнгъэмрэ шэныгъэмрэ и Министерствэ кызэрщайаугъэмкэ, федэральнэ экспертыр еджаплехэм ямуниципальнэ зэнэхъокуу щытеклогъэ гупчилур кыплыхъагь.

Гъогушхор аупльэхкүгъ

Лъэпкэ проектэу «Автомобиль гъогухэр щынэгъончъэнхэр ыкы шэпхъэшхам адиштэнхэр» зыфиорэм кыдыыхэлтигъэ Урысые Федэрацием и Къэралыгъо автоинспекции автомобиль гъогухэр зэрагъэцкэхъэрэм лъэпльэ. Республикаем пхырыкырэ федэральнэ гъогоу километрэ 21-рэ зикъыхъэгъэ М-4 «Дон» зыфиорэм зичэзыу упльэхкүнхэр щашыгъэх.

Урысыем хэгъэгу клоцл юфхэмкэ и Министерствэ гъогурыкыонир щынэгъончъэнхэмкэ и Гъэлорышлёнэ шыхъаэлаа ипащэ игуадзэу Олег Понарьиним къэралыгъо компаниие «Урысые автомобиль гъогухэр» зыфиорэм ипащэ игуадзэу Игорь Астаховыр игусэу Лъэустэн-

хаблэрэ (я 1343-рэ километрэр) Тыгъургъийрэ (я 1346-рэ километрэр) алгэгүнэнэго щылагь гъогу зэхэкынпэшхом юфшэнхэр зэрэшьреклокылхэрэр аупльякугь.

Мы чылпэу зигугуу къэтшыгъэм щызэхашгэхъе зэлукыем юфшэнхэр зыгъэцаклехэрэ

организациихэм ялтыклохэм зэфхъысыжъэу кашыгъэхэм щядэгүгъэх, игъеклотыгъэу проекхэм ахэлтигъэх, юфшэнхэр шэпхъэшхам атетэу маклохэмэ ыкы пальэм ехъулэу аухынхэм эзэртэшшагь.

— Федэральнэ гъогоу М-4 «Дон» зыфиорэм гъогурыкыонир щынэгъончъэнхэм илофыгъохэу къэуцуухэрэм язэшхохын зэгүсэхэй Адыгэ Республикаем ыкы Краснодар краим я Къэралыгъо автоинспекциихэм ялтыклохэм зэшшуахын фае, — хигъеунэфыкыгь полицием иполковнику Олег Понарьиним.

Юфхъабзэм хэлэжьагъэхэм анахь юфыгьо кызыншицуурэ чылпэу я 1346-рэ километрэу гъогу зэхэкынпэшхор зыща гъэпсырэм анаэ тырадзагь. Лъэмийджир зэфамышынхэмкэ хэхкынпэхэм ыкы гъогурыкыонир зэхэцгэгъэнхэмкэ охтэ гъэнэфагъэх схемхэм икэрикыгь ахэлтигъэхынхэу Адыгейим и Къэралыгъо автоинспекции ипащэу Александр Курпас къахильхагь.

Зэхъокыныгъэшхохэр къяжэх

Мыекъопэ районымкэ гъесэнгъэм исистемэ лъэнхэу зэфэшхъафхэмкэ хэхъонигъэ егъэшыгъэнхэмкэ амалэу, хэкыпэу депутатхэм алтытэхэрэм яхылтагьэу тибээзет кыхиутигъагь. Народнэ депутатхэм ярайон Совет зэхэсигъоу илагьем кыхалхъэгъагь депутатхэм зэхагъэуцогъэ проектыр. Аш кыдилытэштыг районим ит еджэпэ 24-м ачыплехэм кілэеджаклохэм гъесэнгъэ зыщагъотыщт гупчэ 11 зэхажэнэу.

АР-м гъесэнгъэмрэ шэныгъэмрэ и Министерствэ проектым дыригъэштагь. А къебарыр районим щыпсэурэ цыиф пэпчь лыгъэлэсигъэнхэм депутатхэм анаэ тырагъэтигь, кэлэеягъэдэжэ сообществэр аш щагъэгъозагь, тегущылагъэх.

Джы мэфиту хуягъеу, тыгъуа сэрэ непэрэ, районим щыпсэухэрэр аш щагъэгъузагь, цыифхэм яшлошхэр къарағылох, къагуры-

мылохэрэ чылпэхэм атегущылх.

Мыекъопэ район администрацием кызэрщайаугъэмкэ, еджаплехэр зэхэгъэхъажыгъэхэм илофыгъо кылыкыштэп, малокомплектнэ еджаплехэр кызызэуахыштхэп. Зы еджаплехэр нахь зэтегъэпсихъагъэм нахь хыбыэр хагъэхъажышт.

Проектыр зэхэзигъеуцагъэхэм зэралытэрэмкэ, администрациивнэ аппаратыр ставкэ

26-кэ нахь маклэ хуущт. Ашкээ

экономие ашырэ ахьщэр кэлээгъаджэхэм атырагощт, психологхэр, социальнэ кэлээгъаджэхэр, логопедхэр аштэштых. Ахьщэрэу экономие ашырэ шыщ малокомплектнэ еджаплехэм якілээгъаджэхэм алыкшт. Кызызэраромкэ, зеклэ еджаплехэм якілээгъаджэхэм япчагъэ кызыщыкштэп. (Тикорр.).

ИльэсыкIЭ еджэгъум ехъулIЭУ

Красногвардейскэ районымкэ селоу Садовэм дэт еджаплэм испортзал ильэсыкIЭ еджэгъум ехъулIЭУ икэрыкIЭУ агъэпсыжыщт.

Кілэеджэкло 215-у аш щеджэрэм физкультурэмкэ яурокхэр непэрэ мафэм диштэрэ спортзапым джы щыкштых. Гъэцкэлжынхэм пэхухъашт ахьщэр сомэ миллионрэ мин 800-р бюджет зэфэшхъафхэм кахажыгъигь.

Къоджэ еджаплехэм ачысхэр физичесэ культурэм ыкы спортын афещагъэхэу пүгъэнхэмкэ, ашкээ амал дэгъухэр ялэнхэмкэ 16п16гъушу мэхь «Сабый пэпчь игъэхъагъэхэр» зыфиорэ чылпэ проектэу къэралыгъо программэу «Гъесэнгъэм хэхъонигъэ егъэшыгъэнхэр» зыцэм кыхиутигъэрэ. Ары гъэцкэлжынхэм пэхухъашт ахьщэр нахыбэрэмкэ районым фэзитууцыгъээр.

Юфшэнхэр мы мафхэм етупшыгъэу макло. Районым ипащэу Осмэн Альберт джырэблагьэ еджаплэм щылагь, подрядчикым зыуигъэхагь, гъэцкэлжынхэр зэрэкохэрэм зыщигъээзьозагь.

(Тикорр.).

ОсэшIУ къыфашигъ

Адыгэ Республикаем и Лъэпкэ тхыльеджаплэм урысые зэнэхъокуу «Моя Россия. Культура и искусство» зыфиорэм хэлэжьагь.

Урысые проектэу «Моя Россия» зыфиорэм хахьу Народнэ энциклопедиим и Академии зэнэхъокуум кэлшакло фэхъугь. Тикъэралыгъо, аш ишьольырхэм ятарих ыкы якултурэ, тильэпкээгъухэм къарыгъуагъэр зэлъягъэшгээзьэнхэм проектири фэлорыша.

БиблиоЭкоТурэу «Красота земли моей» зыфиорэм хахьу сурэт техыгъэхэмкэ зэнэхъокуу щылагъэм изэфхъысыжьхэр юфхъабзэм кыщашигъэх.

БиблиоЭкоТурыр краеведчесэ нэшанэ зилэ зэхэубытэгъэ юфхъабзэу щит. Аш хэхъэх:

— сурэттехынхэр, сурэтыр зыщытыхыгъэ чылпээр икью кыиотыкыгъэнхэр;

— БиблиоЭкоТурыр зэрээхашагъэм иедэзигъо пэпчь СМИХэм ыкы социальнэ сетьхэм къарыгъэхъэзьэнхэр;

— республикэм ичыпэ дахэхэм зеклохэр ашызэхэшгээзьэнхэр;

— АР-м итхыльеджаплэм осэшоу къыфашигъэм куяачэ къаритызэ юофшэн лъагъэклюатэ.

БиблиоЭкоТурэу «Красота земли моей» зыфиорэм мурадэу илэр экологичесэ культурэм фэлугъэнхэр, кызыщихыгъэ чылпээр, ячыгу шуульэгъуныгъэу фырьяэр зэлъягъэшгээзьэнхэр ары.

АР-м итхыльеджаплэм осэшоу къыфашигъэм куяачэ къаритызэ юофшэн лъагъэклюатэ.

ГъогупкIЭМ къыхэхъошт

Адыгейим икээгэ гупчэ кызыщеклохэрэ маршрутнэ таксихэм ягъогуклэ шышхъэлум и 1-м кыышгэжъагъэу къыхэхъошт.

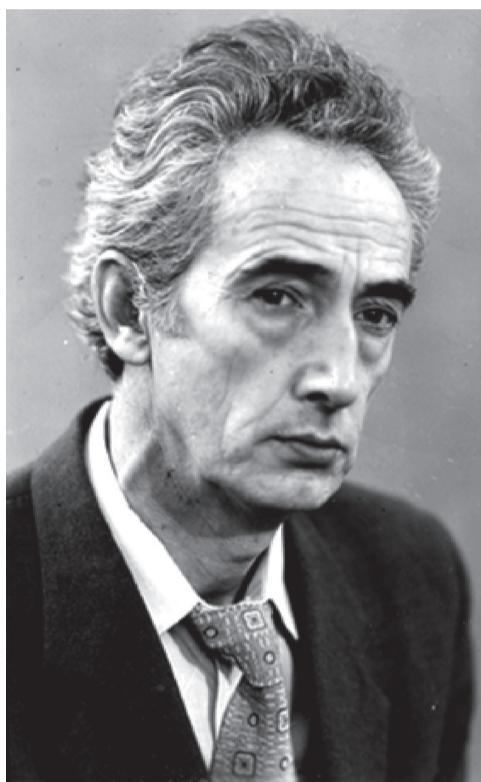
Цыфхэм язэшэн фэл-фашээ зыгъэцкэхэрэ предприятии-ехэр зыхэм кызызэраромкэ, транспортэм гъучэу ахэльхэм, гъэстнэхъэхэм ауасэ кызэрэдэхъаэрэ ыкы автопаркыр гъэцкэлжыгъэн зэрэфаем ар ительхъап.

Шышхъэлум кызыжхэкэ къэлэ къоцым маршрутнэ таксим мафэрэ сомэ 20 ыосэшт, пчыхъэм — сомэ 23-рэ.

Мыекъопэ къэлэ администрацием къэлэгъэпсынхэмкэ иотдел ипащэу Олег Тарасенкэм кызызэрайаугъэмкэ, унэе предприятиихэм амьгэлорышхэрэ тарифхэмкэ юф ашээ. Арыш, цыфхэм зэрээрэшхэрэм тырагъэклюадэрэм ельтигъэу афэл-фашэхэм ауасэ еж-ејхырэу агъэнэфэн фитых.

Поэтэу, драматургэу, искуствэхэмкіэ АР-м изаслуженнэ ЙофышІэшхоу, Адыгэ Республикаам и Къэралыгъо премиерэ М. Къандурим ыцІэкіэ афагъэшьошэрэ премиемрэ ялауреатэу Къуекъо Налбай непэ къызыыхъугъэ маф

ҮПСЭ ИШЬАГЪЭ ШХАСЫГЪЭП — ФЭШЬЫПКЬАГЬ УСЭМ

Налбай игуущыІэ закъуи псэ хэль

Н. Къуекъо ытыххэрээр 1962-рэ ильэсүм къыщыублагъэу къыхиутыщыгъэх. Ильэс 40-м өхүүм гум ишьэф ыкыл посэм ихабзэхэр къыриотыкхэу усааэ, гупши-сагъэ, тхагъэ. Адыгабзэхкэ къыдигъекыгъэхэ тхыльхэр: «Чыгур сыйгу къышеклокы», «Чэрэз чыыгхэр», «Нэпк фабэхэр», «Огур зытэтыгъэр», «Зы бзый, зы макъ, зы къамзый», «Ошьо чапэм нэсүслээ», «Гум инэф, посэм ифаб», «Гум истафэхэр», «Ытхыгъэмэ ашы-щхэр», нэмымыІхэри. «ЩымыІэхжэм ясэнабж» зыфиорэ романыр, «Къушхэе ябг» зыфиорэ повестыр тхаклоу Къуекъор гупшиисэ анах лъэгапэм зэрэтицаа ытыххатых.

Зилыгъэ хабзэхкэ, зицфыгъэ дахэхкэ зыпшье укционэу щымыт адигэ лъэпкыр ишхъафитныгъэ паекэ зэрэсэемыгбэжжыгъэр, зэрэбэнэхкэ лъэшыгъэр, ем, кынным апшүүкэзэ, мамырныгъэм, рэхъатныгъэм къызэррафэкуюгъэр, Хэгъэгур, чыгур, лъэпкыр зериухумагъэхэр авторын мы произведенияхэм къашиуаг. Иусэ тхыльхэм, ирассказхэм, иповестьхэм, иромани ашыкыгъетхъырер ихэгъэту шулъяэту ыкыл къешэкыгъэ цыфыбэм афыриэ гумэкі-гукэгъу мүүхүжъир ары.

СИХЭГЪЭГУ

Сыуджэгъу, пщэс фыжыбызэу, Сэ уашхъагы сыщесын. Кыр кынфэсмэ, ом сыкыизэу, Осым фабэу сыкъесын. Ау осыцэу сымыштэжэм, Тыгъэм чыжъеу сылыкыон. Спэсэ пытыжъеу къэзгъэзэжэм, Нэпсы стырэу сыптеткыон.

Усаклом тхъэрэйо ешымэ: Чыгум икъин кіеүционэу, Мылыжхэр ыгъэпсэужынхэу, Лыгъэхэр ыгъэклюсэнхэу — Аш къикырэр: ежь ыгу мэузы... — етланы, лъэкүятшэ, кып педэжжы: ...Усаклом ыгоу клочэшхор, Зэрэдунаеу зэгъусэу Емыомэ, пфэгъэузыштэп. (н. 95) Налбай ипоэзие зэфэдэхкэ гүшүйэу «Гур» ыкыл «Псэр» бэрэ ашыгъедаг, итхыльхэм, иусэхэм ацэхэм ахэр ахэтэлъагъо, ашыкыгъетхъыгъэх: «Гум инэфхэр». «Чыгур сыйгу къышеклокы». «Гум иофтабгэхэр». «Ошьогур сыйгу къышежжэ». «Гум истафэхэр», мыхэм анэмымыкхэри. Усаклом гукэ, посэх дунаим зэрэхтэйр исатыр зэрэблхэм къаюатэ, гупшиисэ илүсэу, илэшхъагъе ар зэрэшшэгъэр итхыгъэ зэфэшхъафыбэм къаушыхъаты.

Урсызбээх тхыльхэр къыдигъекыгъэх: «Танец надежды», «Светлый круг», «Звезда близка», «Продрогшая вишня», повестэу «Черная гора», «Домик для дождя», романэу «Вино мертвых». Налбай прозэмки тхагъэ, драматургиами ишьыпкыэу пылтыгъ. Ильесэхэу «Шъэожынэмэ Цэлунэжжынэм», «Пшыроркь зау», «Псым ыхыыре ыашхъ», «Тятэжкъэм яорэдхэр», «Саусырыкъ имашу», «Сышьольэ», сыйжугъетылъяж», «Рыу, сибэш» зыфиохэрэр Адыгэ драматическэ театрэм исценэ щагъеуцугъэх. Адыгабзэхкэ тырахыгъэ аэрэ адигэ художественэ фильмэу

Сэтхэфэ, къушхъэм сыйфэд. Огум сыйфэд, хыаум. Сыфаемэ, гъэшэл орэд. Къеслошт е гъашэл сэгъеа. Сэтхэфэ, санахы ин, Санах лъэрхъ, санах бай. Дунэе къинир сикъин, Дунэе тхъагъор сэц пай. («Сэтхэфэ»)

«Гугъэм имэзах» зыфиорэм исценэрие Къуекъом ытыхыгъ.

Дунэе литературэм классикхэу хэтхэм япьесэхэу «Укрощение строптивой», «Хозяйка трактира», «Тартюф», «Ревизор», «Иванов» зыцІэхэу Шекспир, Гольдони, Мольер, Гоголим, Чеховым атхыгъэхэр адигэ тхыльдэхэм алтыгъээсигъэнхэм пae, адигабзэхкэ зэридээкыгъэх. Налбай иадыгабзэ хахъо зэрэфишыщтым, ильэпкь идах эзаригъэшьоштым ытхэбжышиу Ѣылагъ.

Гум ишьэф, бзэм ыкыуачI

Усаклом ыгу иинэгъэ-льэшыгъэ, усэр пынзынэ мэкъэ жынчэу ёлты:

ЧЫГУР СЫГУ КЪЫЩЕКИОКЫ

Мэчэрэгъу чыгур, мэчэрэгъу, Къелом фэд цыккү-цыккю: дэгъу, дэгъу...

Щэчэрэгъу чыгур чэцы шүнкым, Чэцы шүнкым, хъоо-пщэо нэкым. Сэри зысэтыгъэу лъагэу-лъагэу, Чыгурчи огур къесэлпльхээ пагэу. Чыжъэу зыгорэ къэжъуу, Чыжъэу, чыжъеу зыгорэ къэжъыу. Сыда шыууа къытфэжъыурэр: орэд макъя?

Орэд макъя, чыжъэу ибыбагъэу, Цыф шуульэгъуа, нафым лъыэбагъэу?

Мэчэрэгъу, къэмүуцуу, Чыгур, Шэкю, къышеклокы ар цыфыгум.

Ау зэхеше Налбай, сид фэдэз гупшиисэ ылэхъыгъэми, сид фэдэ гүшүэ зафэ къышыгъэми, цыфыр Дунаишхом елтыгъэмэ сэпэжъьеу е осэпсыцэу къызэрэнэжъырэр, Чыгум къызэрэхъонэжъырэр.

Сэ чыгум синах лъэгагъэп, Аханхэу сизщаэтгъэми.

Сэ зыми синах мэхгээп, Аханхэу сизщаутгъэми. Сыбыынэу тамэ къызгыакым, Сичынаалт сизылэтиштыр.

Пщэс дыджими сыйкыраутхэми, Сичыгу ары къыспэгъокыштыр.

(н. 63-рэ, «Сонет»)

Къуекъо Налбай чэц, мафи имылэу посэм избээс къызикүүдийкэ, гум шо-игъор зэу тхылам энчечэрэштэгъ. Илагъ гумэкк, илагъ гукэгъу, илагъ шулъяэгъу фабэу дунаир зыгъеошюу, цыфыр зыгъэнасыпшюорэи:

Хэштэгъымэ, ыгу ильэр зэхэпхэу, Къэгүшынэм, пщэсны нахь ласэу, Синэфыни сишлункы зэрипхэу, Класэм гъашэм сэ сыйфегъасэ.

Чым щэпсэу си Дахэу класэр, Синэфыни сишлүши зэрещэ.

Хэштэгъынэ, тигъэр мэкүасэ, Ори сэри ынэгу тыкыыкэшэу.

(н. 159)

Гур бгээлпльхъо зэрэмыхъуштыр, посэм ифабэхкэ дунаим тель дэхагъэр зэрэпклагъэр зэхешэл усаклом.

СИШУЛЬЭГЬУ

Ора, хыаумэ орэд тама

Къэим дэбябагъэр?

Ора, хыаумэ пцелы куама

Псым хэуубагъэр?

Осэп лъэшэу, жьогъо ыашшэу, Пшъашшээр нэпкым къехы. Сишуульэгъуа, сицинагъуа — Зыгорэм гур рехи. О умакъя, Пынчыа лъакъуа Къэим щыжъыгуагъэр? Сишуульэгъуа, хыаумэ жуугъуа Нитлоу къэльэгъуагъэр? ***

Пчэнэ лантэр кээкорыкэу, Пшъашшээр нэпкым дэкъы. Сикэлэгъум идэхэгъум Непэ сэ сылокэ.

«Усаклом ылэжьыгъэр лажъэрэп!»

Къуекъо Налбай усэхло е цыф къызэрэнэжъырэп, ыпсэхкэ дунэшхом егъэ-күүгъэу, ылэгэгъу, зэхихи, зэхихи гукэ, посэхкэ ызыжъэу, ильэпкь игушхъэхкээн клинууау Ѣыки хигъахью Ѣылагъ. «Бэп къыгъэшшэгъэр — ильэс 69-рэ» тэломи, итворческэ хъарзынэц, хышхом фэдэу, ычээ унэсныэу зэрэшчимытыр, игушьысээ зэрэлэшшур, зэрэлъяшыр, зэрэлъяшшур итсарырхэмкэ зэхэтэшэ; тыфэрэзэу, шхъащэ фэшшы, ежь тхэкыжыгъэми, ишү — и Нэфынэ лъэпкым къыфыцинааг. Налбай ипсалэе лъэхжхэм агъэ-уншкүүжыын икъун хэт, адигабзэр, адигэ намысыр, адигэ литератуэрэ ытхэбжыгъ, лъэгэ-гъогу зафэ тетыгъ Ѣыки пхыришыгъ.

Усаклом орэд ымьсумэ, Тигъогхэр аубытых пцыусмэ, Цыфыгхэр кээ нэкэу егъуу, Джэгъуанэхэу зэфызэлпльэхъ, Сэшхомэ афызэлбэхъ —

Усаклом орэд ымьсумэ. Усаклом шүүэлт къыкээнэгъэм:

Къоджэшхор, къэлэшхор, хэгъэгур. Хэт ышшээр — адигэ усэр Къыщалон дунэе чиггум!

Къыпкынэгъэр алэжэ, алажэ, Усаклом ылэжьыгъэр лажъэрэп! Къуекъо Налбай ипсэлээ-усэ нэфыпс бэрэ шхъащытшыт чыгум, адигэм ыгүи ар Ѣылагъэшшошт.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.
Адыгэ Республикаам изаслуженнэ журналист.

ХЭУКЬОНЫГЪЭХЭР КЪЫХАГЪЭЩИХ

2019-рэ ильэсүм иягдсанэрээ ильэс планс хэбзэгтэуцугъэу щынэр зэрагтэцэхагьэм зыщытегушыг эгъэхэ зэхэсигьо Адыгэ Республикаем тофшэнэймкэ и Къералыгьо инспекции джырэблагьэ зэхиагь.

Аш къырагъэблэгъаъэх АР-м
ихэбзэ гъэцкілеко ыкли хэб-
ззухумеко къулыкъухэм ялыш-
клохэр, хъязметшлангэхэм ыкли
организациехэм ялофышлэхэр.

Инспекцием ишпээръяльхэм ашыц цыфхэм юфшэнымкэ яфитыныгъэхэр, джащ фэдэу япсауныгъэ къеухумэгъэнхэр. Ар къыдалытээ упльэкун-ллыпльэн юфшэнымкэ зэхъокыныгъэ щыгэхэр юфшалпэ языгъэгъотыхэрэр щигъэгъозэгъэнхэм фэшл мыш фэдэ едэлүнхэу цыф жыгугъэхэр зыхэлажьэхэрэр ильэс планэ пэпчэ зэхашэ. Хэукуньоныгъэхэр амышынхэм пае юфшэнымкэ хэбзэгъэуцугъэхэу щыгэхэр афалатэх. Аупльэкүгъэхэу, хэукуньоныгъэ кызыхагъэштыгъэх юфшалпэхэм пшъэдэкыжь арамыгъэхьеу, адэлэпыиэнхэу, хэукуньоныгъэр зэрэдагъэзсыжьишт шыкээр агурагъэлонэу ары мурадэу ялэр. Пенсиехэмкэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокыныгъэхэр зэрэфхуугъэхэм къыхэкэй, пенсием клоним зыныбжь нэсигъэхэм альзынкокэ ялофшэн фитыныгъэхэр

амыуукъонхэм, ахэр къызэра-
ухъумэштхэм инспекцием ило-
фышшэхэр пылых.

Инспекцием ишацэу Сихүү Рүсэтийн кызызэриулагъэмкіэ, организациехэм япащэхэу, предпринимательхуу цыифхэм тоф языгъашэхэрэм хэбзэгъеуцуугъэр зэрагъяцаакэрэм льэплъэх. Инспекцием фитынгызэу илэр кызыфигъэфедээзээ планым хэтэүүк и хэмийтэу упльэкунхэр зэхөцчэх. Инспекторхэм анахьэу аналаэ зытырагъэтырээр тоф

зышлэрэ цыфыр хэбзэгъяуц-
гъэм диштэү *лофшлан* ём щатхы-
гъэмэ е хэбзэнчъэу аш *лоф-*
рагшлан ём, ар *лофшлан* аштэ-
зэхъум тэрээзү итхыльхэр фа-
гъэпсыгтгэхэмэ, лэжьапк!эр
зэрэфагтгээнэфгээ шык!эр ыкли
ар игъом ратымэ арых. Аш
нэмык!еу, *лофшлан* ёр щинэгъон-
чъэу щытынным иамалхэр икъоу
лофшлан языгъэгъотыхэрэм
кызыыфагтгэфедэхэмэ аупльэкү,
сыда Пюмэ пащэ пэпчь ар
ипшъэриль шхъялау *лофшлан*
хэбзэгъяуцгъэм кыышло.

Инспекцием изэхфэссыжь хэмкээ, 2019-рэ ильэс ынтийнэрээ ильэс плланэ Ioфшэнд нымкэ хэбзэгъяуцгъяа зэрэгтэй цаклэрэм хувьтагьа юридическэ лицэхэм ыкли унээ предпринимательхэм алъянсынкээ, упльэкчлини 154-рэ зэхицагь. ЯIoфшэн фитныгъяа хэрэв зэрэв, укыагъяа хамгийн эхэлжээ, нэбгүрээ 219-мэ инспекцием зыкыяа тагьзагь. Ялэжжапкэ игъом ыкли икьюо арамытыгьаа дээ шийлжүүлэхэд 16-рэ хабзэр аукьи Ioфшлангын кытуяа гэж идэвхижүүлж, Ioфшэн зээгынныгьаа адашыгьаа митээрээ

зэу дэо тхыль 12-рэ кыылэхьа-
гъэх. Упльэклун юфтихъабзэхэй
зэрхягъэхэм къаклэлтыклоу
юфшэнэымкэ хэбзэгъэуцугъэр
тъогогу 247-рэ аукъуагъэу кыы-
хагъэшыг.

Граждан-правовой нэшанэ зилээзэгтыныгъэхэр тофшилхэм шлоу имылэу адаштынхэу хэбзэгъэуцгъэм кьышцо. Ау пащхэм аащыхэм мышкээ хэукъоныгъэхэр аашыхэу бэрэ къыхакы.

Зээзэгыныгъэхэр адамышын гъэхэу үкли Ioftshaplэхэм ацымытхыгъэхэу нэбгыри 9 кыха-гъэштиг. Инспекцием иунашьоклэцныфхэм Ioftshэн языгъэгъо-тыхэрэм хэу克ъоныгъэхэр дагьэ зыжкыгъэх.

Инспекцием и/oфышIэхэм
къызэралуагъэмкIэ, лъэныкъохеу
lof зыдашIэхэрэм ащыщых

лэжьапкіэр игъом цыфхэм аратыныр, Ioшаплэм ыпкъ къиклэу шъобжхэр атеща гъэхе мыхъунхэр. Мы ильесым иятонэрэ ильес плланэ лэжьапкіэм итын фэгъэхыгъяу упплэкун 20 инспекцием зэхища, ахэмкіэ хэукъоныгъе 50 къыхагъэшыгъ. Нахыбэу лэжьапкіэр зыгъэгужьогъэхе Ioшаплэхэми ацэ къыралыагъ. Ахэр: пишэдэкыржэу ахырэмкіэ гүнэнкье гъэнэфагъе зиэ об ществэхэу «Эко-Паркет», «Кристалл», «Виктория» зыфилохэрэр арых. Лэжьапкіэм итынкіэ мыхэм зэхэтэу сомэ миллион 17-рэ мин 292 51-рэ чыфхэв къатефагъ

292,51-рэ чыншээ қвагефай.

Мы піалъэм къыриубытэу іошіапіләм Ѣылехэй нэбгыре 15-мэ шъобжхэр атещағъэхэ хъугъэ. Ахэм ашыщэу зы нэбгырэм шъобж хъыльзэхэр хихыгъэх зы нэбгыра хэзкюлагъ.

Мы лъэныкъохэмкѣ шапхъэ-
хэр икъоу пащэхэм агъэцакъэ-
хэмэ инспекцием еуплъэкъу.
Ioфшлаком дэо тхыль къызыты-
кѣ, планым хэмьтэу инспекци-
ем упльэкунхэр зэхчэх. Хэ-
укционыгъэхэр къазыхагъэцкѣ,
Ioфшлаплэ языгъэгъотюхэрэм
ахэр дагъэзыжынхэмкѣ уна-
шьохэр афашиых ыкы пылэ
афагъэуцу. Предприятиехэм
япащэхэу, предпринимательхэу
хэукъоныгъэ зышыгъэхэм ад-
министративнэ шишэдэкыжьэу
тазыр атыральхъэ.

КЛАРЭ Фатим-

Сурэтхэр Іәшъынэ Аслъян тырихыгъэх.

Адыгэ Республика́м хъарзынэцхэмк! Э икъулыкъу зызэхацагъэр ильэс 95-рэ мэхъу

Тарихъым иухъумаклох

Адыгейм и Лъэпкъ хъарзынәц мы мәфә благъәхәм июбилей хигъәунәфықыщт. Ильес 95-кә узәкІәләбәжъмә, 1922-рә ильәсым мәлыльфәгъум и 19-м РСФСР-м и Гупчә хъарзынәц пшъерыль кызәрәфишыгъагъэм тетәу Адыгэ гъәцкІәкло комитетым и Президиум Архив бюром изәхәщэнкә бәдзәөгъум и 22-м унашьо ыштәпагъ.

иңгәзәм ашыщыбә нәмың-фашист техаклохәм тихәку заубытым ашлөкілдигъяғағ. Джаш фәдэу Казахстан ит күалезү Челкар ағъекоңыхә зәхъум, хәкү хъарзынәшым идокументхәм ашыщхәр ашлөкілдигъяғағъ. 1944-рә ильесым ықләзәм адәжү ахәм кварағынәзәжъығағағ. Ау заом Мыңекуылә зәрәзештигъекоңыға-Пәндиңүүкүйүн ахәр сүйнүйтүү

Чыпілә щылғағыәп. 1945-рә иль-эсім ықтіхәм адәжү ары хәкүмдік судыр үзілістігъе унәм ичыуңән шың хъарзынәщым къызығыла-гъэкілігъағыәр. Джашыгүм Адыл-гә автоном хәкүмитарихъ зыпкъ иғъеуцокшығыәнімкіәт ахэм іоғышко ашылға. Хъарзынәщхәм ашылажықшығыәхәм псауу къэнәжүгъе документтарының түркеси

ахэр цыифхэм къафэуххүмэ-
гъэнхэмкээ ашшэ бэ ифагъэр.
Адыгейим ихъарзынэц илофхэр
зэптыфэнхэмкээ ба зэшшуахыгъ
Гъэлорышланлэм иапэрэ пещажьэу
Лыпый Мирэ, ильяс 16-м ехъуклээ
ащ пещэнхыгъэ дызезыхъэгъэ
Шъынэхъо Ace, ильяси 10-м
ехъуклэ Гъэлорышланлэм щылэжъэ-
гъэ Бэрэтэрэ Тэмарэ. Къэралы-
тээ ут орчинийн эдээдээ 24 ро-

и пещэрээ Арутюнова Любовь, ильээс 10-м ехүүкээ аш идирукторыгээ Рагулина Ольгэ, архивчэмкээ муниципальна образованиеихэм яотделхэм япеша гъэхэу Гунай Аспланхьян, Апыц Эммэ, Червякова Людмилэ, Несмиянова Надеждэ, Даур Шамсэт ялофшлаклэкээ щитхүүр илжүүц.

Адыгэ Республикаем ихъарзынэц ильэсыбэрэ щылэжьагъэхэу, непи аш Ioф щызыышхэу М. Лъэпцэрыкъом, Р. Костроминам, Н. Кулагинам, М. Бычковскаям, Н. Рябовам, Т. Харченкам, Т. Говоровам, Р. Хъуратлэм, Ф. Гъонэжьакъом, М. Къезанэм, С. Іашыниэм, З. Тейцожьым, З. Платэкъом, М. Толмачевам, С. Хъутыжьым, С. Дзыбэм, М. Лыхасэм «тхъашчегъапсеч» ятко.

**Лъэпкъ хъарзынэшым ило-
фышіэхэу лъытэнэгъэ зыфэ-
тшыяхэрэр!**

Шъиулийкэл тышъуфэгушо, хъупхъэу шъузэрэлжээрэм, дунаим джыдээм тетхэми, үүжкэ кытхэхьцэтхэми апаа юфышо зэрээшшохуярэм агааш ташаан түшүүфор.

БРАНТИ Азэмат.
АР-м и Лъэпкъ хъарзынэц
идиректор.
ДЗЫБЭ Зулим.
Хү сэргээж ийн хотыг ирсэн

Искусствэр — тибаниыгъ

Джэнныкъо машлор щыктосэцтэп

Кавказ лъэпкъхэм къашьомкэ, орэдышомкэ я Дунэе фестиваль Тыркуем икъалэу Яловэ щыкъуагъ.

Кавказ шъольырым ыкъи дунаим ямамыр псэукэ гъэптигъянэм фэгъэхыгъэ я XVI-рэ фестивалым Дагыстан иансамблэу «Дагыстан иныбжыкъэхэр», Къэбэртэе-Бэлькъарым къикыгъэ «Щагъдир», Темир Осетием — Аланием икупэу «Орионыр», Адыгэ Республиком иансамблэу «Мыекъуапэ инэфыльэхэр», Тыркуем икупхэр хэлжэягъэх.

— Хабзэм икъулыкъушылхэр, искуствэм илофышэхэр, ныбджэгъухэр бэ хуухэу дахэу къитпэхъокыгъэх, таъэлъэпэгъ, — къитиуагъ «Мыекъуапэ инэфыльэхэм» яхудожественне пащэу, Къэбэртэе-Бэлькъарым изаслучженнэ артистэу, Адыгэ Республиком инароднэ артистэу Нэнъиж Айдэмэр.

— Пашхэм лъэпкъ искуствэм зиушьомбгүнүмкэ сыда анахъэ яеплыкъэхэм къашыхъэшыгъэр?

— Яловэ игубернаторэу Мумаммэр Эрол искуствэм лъэпкъхэр зэрээфишэхэр, яцыкъгъом къищегъэжыагъэу къэлэеджакъохэр лъэпкъ шэлжым, культурэм апышагъэх зэрхуухэрэм къатегущылгагъ. Кавказ шъольырым исхэм шэн-хэбзэ гъэшэгъонхэр зэрялхэм мэхъэнэ ин илэу ылтыгъагъ, тэ, адыгэхэм, къитщихъугъ.

— Яловэ имэрэу Вэфа Салман адыгэ махъульэу зэрэштыр къышыуиуагъа?

— Тэ тызэрэштыгъуазэр ешэ. Упчэ етымлэту къэбар гъэшэгъонхэр къитфиолтагъэх. Адыгэ къашьохэр ыгу рехыхэх, тиорэдышохэм ядэлзээ пчегум щуджы шлоигъю уахтэ къекл.

— Кавказ заом адыгэхэм хэкюдагъэхэм саугъэтэу афагъэуцугъэр зажууэлэгъэуагъа?

— Хылшом ичыпэ анах дахэм саугъэтэир щагъэуцугъ. Адыгэ биракъыр сурэтэу тешыхъагъ. Саугъэтэим ыпашхъэ тышытэу нэпэепл сурэтхэр ттырахыгъэх. Ныбжыкъэхэр лъэпкъ шэлжым изыкъеэзэтэн зэрэпильхэр, тарихыр нахьышоу зерагъашэ зэршоигъор зэхахъэм къитщихъугъ.

Егъэжъэгъур

— Фестивалым ублаплэу фашыгъэм тытегъэгущылхэр.

Цыифхэм ашэ, языгъэпсэфыгъо уахтэ гум къинэжынэу агъакло.

— **Фестивалыр зэнэкъоу щытыгъэп.**

— Тызэнэкъоуным, щитхуцэ къидэтхыным пае Тыркуем тышызэлкагъэп. Искуствэм ыбзэкэ «тызэдэгүшыагъ», лъэпкъхэм якультурэ нахьышоу зэдгэшлагъ. Чэцым сыхьатыр 12-м къехъугъэу концертр къизаухым, цыифхэр зэбгырыкъыжынхэм дэгүлгэхэхэп. Джэгум щуджыгъэх.

— **Айдэмэр, адыгэ биракъыр, адыгэ шъуашэр?**

— Къызгырууагъ къапломэ пршоигъор. Адыгэ шъуашэм идэхагъэ зылэпищаагъэху нэбгырипш пчагъэ къитэклолгагъ, нэпэепль сурэтхэр атырахыгъэх. Адыгэ

— **Сэуджакъ лъэпкъ шэн-хабзэу щызэрхъэрэд ижырыд адыгэхэм япхыгъэу щыты?**

— Іанэм лъэпкъ шхыныгъоу къитгэгэуцугъаагъэм къышбэжэхъенш, джэннико машлом тыкъелъырысэу къэбарэу къитфалотагъэр тятэхь плашъехэм яшыиенгъэ щыщих. Къалэу Баликесир тышылэу шыухэр талэ итхэу, адыгэ шъуашэр ашыгъэу, фестивалым хэлжэхээрэм ябыракъхэр быватэхээ урамым къызэрэрыгъуагъэхэр егъашы тщыгъупшэштэп. Джэннико машлор Сэуджакъ зэрэшыблэрэ синэгу къэт.

— **Айдэмэр, дунаим щызэльашырэ «Налмэсэм» ильэсын бэрэ укыщышьуагъ, йекъыб къэралыгъохэм уашыгъагъ. Плэгъурэр угу къызэрэбишэнэжырээр къитапло тшоигъу.**

— Гум щыщир псэм хэпхын пльэкиштэп. Сэ анахъэу сыйыгъэгушыорэр «Мыекъуапэ инэфыльэхэм» ашыуджыхэрэм гукъекъыж гъэшэгъонхэр ялэу

шъуашэмэр адыгэ биракъыр дунаим шуукэ щашэх, лъэпкъхэр эзфащэх.

— **Адыгэ къуаджэу Сэуджакъ шъуазэршыагъэм сыда къеплэштыр?**

— Ильэс заулэ хуугъэу къуаджэм тэкло, адыгэх аш дэсхэр. Тиньдэльфыбээ ашэ. Адыгэ джэгум тыкъышишьуагъ. Пхъэ машлор зэклагъани, чэцым сыхьатыр зы хуугъэу цыифхэр зэбгырыкъыгъэх.

республикэм къызэрагъэзжыгъэр ары. Адыгэ Республиком и Лышхъэу Къумпил Мурат бэмышэу Тыркуем зэрэшыагъэм щыгъуазэх, республикэм ипащэ къыщихъуагъэх.

Цыифхэр нахьын бэрэ зэлукъэх ашоигъу... Адыгэхэр зыхэт къэлэцыкъу футболь командэм тылкагъ.

— **«Мыекъуапэ инэфыльэхэм» фестивалым къыщашыгъэ къашьохэр къиталоба.**

— Къашьохэр «Исламыр», «Уджыр», «Зэфаклор» къэдэгэлэгъуагъэх. Сэе фыжхъэр зыщыгъэх пшашьохэр къахэшыгъэх. «Си Адыгэри» бэмэ агу рихыгъ.

— **Къэшьуаклохэм ашыщхэм ацэ кытфелоба.**

— Быжж Эльдар, Къазый Бисльян, Нэгъий Мадинэ, Султан Эльмирэ, Шыумэфэ Астемир, Гъаштэ Ренат, Гъаштэ Тамир, нэмыкхэр къахэзгъэшхэ шоигъу. «Си Адыгэри» къыхадээ Яхуплэ Альмирэ Нэнъиж Амилэрэ. Фестивалым къыщытгээ концертрим еплыгъэх Муаммэр Эрол, Вэфа Салман, Урысыем илъыкъло Истамбул щыэ Алексей Свердник, нэмыкхэрэтизэхэх къашыгъуагъэх. Адыгэ Республиком и Лышхъэ, Правительствэм, нэмыкхэрэтизэхэх къашыгъуагъэхэм тафэраз.

— **Тапэки зэхахъэхэм чанэу шъуахэлэжъэнэу шъуфэтэо.**

— Тхашууэгъэсэу.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыкъи къыздэзыгъэхъырэр:

Адыгэ Республиком лъэпкъ Йофхэмкэ, Йекъыб къэралхэм ашыпсурэ тильэпкъэгъухэм адьряиэ зэхэзыгъэхъырэр ыкъи къэбар жууѓэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-къ заджэхэрэ тхьапхэу зипчагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтэр 12-м нах цыкъунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэлгэгъэжъых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушихъятыгъэр: Урысые Федерацием хэутын Йофхэмкэ, радиокъэтынхэмкэ ыкъи зэлтыи Йэсикъэ амалхэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ чыпэ гъэоришлан, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаушихъятыгъэр OOО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкъэмкэ пчагъэр 4275

Индексхэр П 4326
П 3816

Зак. 2141

Хэутынм узьшигъэхъытхэнэу щыт уахътэр Сыхатыр

18.00

Зышаушихъятыгъэр уахътэр Сыхатыр 18.00

Редактор шъхьайэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьайэр игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшьэдэкъиж зыхырэ секретарыр
Хъурмз Х. Х.